

UMEÅ – Resultat Smart Fart

STORSKALIGT FÖRSÖK

Under åren 1999–2002 har Vägverket i samarbete med Umeå, Borlänge, Lidköping och Lund genomfört ett storskaligt försök med ny teknik som syftat till att underlätta för bilister att hålla hastighetsgränserna i tätort. Tekniken kallas ISA, vilket står för Intelligent Stöd för Anpassning av hastighet. I Umeå testade bilisterna en form av ISA som med ljud- och ljussignal i bilen varnade bilisten om han eller hon kör för fort. ISA-utrustningen i Umeå kallades för fartkollare.

4000 BILAR I UMEÅ

Bilprovningen fick uppdraget att montera ISA i bilarna. En kartläggning av olika bilmodeller gjordes för att kunna välja ut fordon, i vilka det var tekniskt möjligt att installera ISA. En omfattande rekrytering genomfördes sedan. Totalt ville mer än 5000 bli testförare. Alla hade dock inte lämpliga fordon och till slut blev det cirka 4000 bilar som fick ISA installerat och sedan testade ISA under ett till två år.

TESTFÖRARNAS ÅSIKTER

Många testförare fick besvara frågor före, under och efter försöket om vad de tyckte om ISA, men även om

inställning till andra hastighetsdämpande åtgärder.

Resultat av testförarnas åsikter kan sammanfattas i följande punkter:

- Testförarna tycker det blivit lättare att hålla hastighetsgränserna med ISA.
- Tre av fyra testförare tycker att det blivit lättare att hålla 30 och 50 km/tim i tätort när man har ISA i bilen.
- Testförarna menar att deras hastigheter minskat på försökssträckorna, och de har även blivit mer uppmärksamma på hastighetsskyltar utanför försöksområdet.
- Testförarna uppfattar ISA som ett hjälpmedel att hålla hastighetsgränser och att informationen från ISA är tydlig och ger en trygghet.
- Testförarna upplever att risken att åka fast för fortkörning inom försöksområdet har minskat.
- Flertalet, 70 procent, av testförarna anser att ISA som varnar när man överskrider hastighetsgränsen är bra.
- Hälften av testförarna menar att ISA bör vara obligatorisk i tätortstrafik.
- Två av tre testförare vill behålla ISA i sin bil även efter försökets slut.
- Testförarna önskar att man kunnat ändra ljudsignalen, som av många uppfattades vara för hög.
- ISA uppfattas av testförarna vara mest motiverad på 30-sträckor vid skolor och daghem.

- Testförarna tycker att ISA är bättre än gupp och andra fysiska åtgärder för att minska hastigheten.
- Testförarna tycker att ISA är ett bra verktyg när det gäller att öka efterlevnaden av hastighetsgränser. ISA uppfattas, tillsammans med polisövervakning, som mest positivt, medan gupp, upphöjda övergångsställen, blomlådor och minirondeller anses mindre effektiva för att få bilister att hålla hastighetsgränserna.

RESULTAT AV TRAFIKMÄTNINGEN

Omfattande trafikmätningar har genomförts varje år under perioden 1999–2001. Hastighet på varje enskilt fordon mättes med hjälp av slangar på gatan på drygt 100 platser.

På 30-gator har medelhastigheten sänkts med 0,6–0,9 km/tim. För 50-gator är sänkningen 0,6–0,7 km/tim. Dessa effekter kan bero på de fyra till tio procent ISA-fordon som fanns i trafiken. På 70-vägar är effekterna små.

Risken för personskadeolyckor bedöms ha minskat med tre procent inom ISA-området. Noteras bör att antalet olyckor med personskador i hela Sverige istället har ökat med tre procent under samma period.

FRAMTID

Förhoppningen är att bilisternas intresse för ISA tillvaratas av bilindustrin och att de vidareutvecklar tekniken och integrerar den i nya fordon. En heltäckande nationell hastighetsdatabas behöver också byggas upp.

Eventuellt kan lagstiftning eller subventioner av olika slag behövas för att få in ISA i så många fordon som möjligt. Här är det kommuner, riksdag och Vägverket som bär ansvaret.

Tekniska nämndens presidium konstaterar att det finns stor politisk samsyn i Umeå för ett fortsatt aktivt arbete med att utveckla nya elektroniska hjälpmedel för att höja trafiksäkerheten och förbättra miljön. Umeå kommun vill ta tillvara de positiva signaler som trafikanterna har gett samt bygga vidare på den kompetens och de erfarenheter som Smart Fart har gett. Kommunen kommer nu aktivt att gå vidare med att söka nya projekt.

Umeå kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Gata och Park
901 84 Umeå
www.vv.se/isa
För information, ring 090-16 10 00

781 87 Borlänge
Telefon: 0243-750 00
Telefax: 0243-758 25 • Texttelefon: 0243-750 90
E-post: vagverket@vv.se • Internet: www.vv.se/isa

TESTFÖRARE

SMART FART

Roland Granström kan inte se något dåligt med ISA

ROLAND KAN INTE SE NÅGOT DÅLIGT MED ISA
Efter två år som testförare tänker Roland Granström inte på fartkollaren så mycket:

– Det är klart att den väcker upp mig ibland när den piper till, det är ju det som är det bästa med den. Sedan gillar jag att den är tidsstyrd, den piper vid olika hastigheter utanför skolor, beroende på tid på dygnet. Jag kan inte se något dåligt med fartkollaren utan tycker att det är en suverän ide.

Mikael Ståhl, skärper sig som busschaufför, så att passagerarna ska slippa höra pipljudet.

TEKNIKEN BEHÖVER BLI MER EXAKT
Mikael Ståhl har kört buss i 20 år och har testat fartkollare i två år:

– I början hajjade jag till lite grann, när jag tyckte att det inte borde pipa. Fast det visade sig alltid att jag körde för fort. Man sitter och kör 50 och när det blir 30 så släpper man på gasen. Nu tänker jag på att släppa på gasen lite tidigare. Man skärper till sig som chaufför för man vill inte höra pipljudet och framförallt vill man inte att passagerarna ska höra ljudet.

Mikael tror att merparten av hans kollegor tycker att ISA är bra, fast tekniken behöver fixas till och bli mera exakt.

MER INFORMATION

Mer information om ISA-försöket finns på:
www.umu.se/trum/trumpublikationer.htm#arbrapp
www.vv.se/isa